

BIBLIOTEKA
TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

W O K A N D A
Luksemburga i Strasburga
(Przegląd wybranych orzeczeń)

nr 12/2008

Warszawa, grudzień 2008

Opracowanie:
Przemysław Mikłaszewicz

„Wokanda Luksemburga i Strasburga” jest cyklicznym przeglądem wybranych orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Celem opracowania jest dostarczenie informacji o najważniejszych rozstrzygnięciach trybunałów europejskich z podaniem adresów internetowych pełnych tekstów orzeczeń. Uwzględniono w szczególności sprawy, które dotyczą kwestii istotnych z punktu widzenia działalności Trybunału Konstytucyjnego.

OBJAŚNIENIE SKRÓTOWCÓW

EKPC – Konwencja („europejska”) o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r. (z późniejszymi protokołami uzupełniającymi)

ETPC – Europejski Trybunał Praw Człowieka (w Strasburgu)

ETS – Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (w Luksemburgu)

SK – Sąd Konstytucyjny

SN – Sąd Najwyższy

TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską podpisany w Rzymie 25 marca 1957 r.

WE – Wspólnota Europejska (albo Wspólnoty Europejskie)

Luksemburg

1

Wyrok ETS
22 grudnia 2008 r.
C-189/07

Komisja przeciwko Hiszpanii

Język postępowania: hiszpański

Postępowanie: skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego
(art. 226 TWE)

Słowa kluczowe:

Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2847/93 z dnia 12 października 1993 r. ustanawiające system kontroli mający zastosowanie do wspólnej polityki rybołówstwa – kontrola w dziedzinie rybołówstwa – wspólne reguły handlu określonymi produktami – kontrole, inspekcje i sankcje – uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego

Główne tezy uzasadnienia:

1. Artykuł 1 rozporządzenia nr 2847/93, który stanowi w dziedzinie rybołówstwa szczególny wyraz obowiązków państw członkowskich wynikających z art. 10 TWE (obowiązek lojalnej współpracy), zobowiązuje państwa do ustanowienia właściwych środków w celu zapewnienia skuteczności wspólnotowego systemu ochrony i gospodarowania zasobami w dziedzinie rybołówstwa.
2. Przestrzeganie zobowiązań nałożonych na państwa członkowskie na mocy przepisów wspólnotowych jest niezbędne dla ochrony zasobów rybnych, zachowania bogactwa biologicznego mórz i jego eksploatacji na trwałych podstawach i we właściwych warunkach gospodarczych i społecznych. W tym celu art. 2 rozporządzenia nr 2847/93 zobowiązuje państwa członkowskie do monitorowania (fr. *le contrôle*, ang. *monitoring*, niem. *Überwachung*) połowów oraz działań z nimi związanych. Państwa członkowskie mają obowiązek dokonywania inspekcji statków oraz kontrolowania wszystkich działań, w szczególności wyładunków, sprzedaży, transportu i przechowywania ryb oraz rejestracji wyładunków i sprzedaży. Artykuł 31 ust. 1 rozporządzenia nakłada na państwa obowiązek podjęcia właściwych działań w razie stwierdzenia, że reguły wspólnej polityki rybołówstwa nie były respektowane, oraz ścigania popełnionych przestępstw. Ciężący na państwach członkowskich obowiązek zapewnienia, by naruszenia prawa wspólnotowego były karane w sposób skuteczny, proporcjonalny i odstrasżający, ma szczególne znaczenie w dziedzinie rybołówstwa. Systematyczne zaniechania właściwych władz jednego z państw członkowskich w ściganiu osób popełniających tego rodzaju naruszenia stanowią bowiem zagrożenie zarówno dla ochrony i gospodarowania zasobami połowowymi, jak i dla jednolitego wdrażania wspólnej polityki rybołówstwa.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79918777C19070189&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Wyrok ETS
22 grudnia 2008 r.
C-491/07
Turanský

Język postępowania: niemiecki

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Landesgericht für Strafsachen Wien (Austria)

Słowa kluczowe:

Konwencja wykonawcza do układu z Schengen – Artykuł 54 – Zasada *ne bis in idem* – Zakres stosowania – Pojęcie „procesu zakończony wydaniem prawomocnego wyroku” – Postanowienie organu policji o umorzeniu postępowania – Orzeczenie, które zgodnie z prawem krajowym nie wyłącza ścigania i nie wywołuje skutku *ne bis in idem*

Główne tezy uzasadnienia:

Zasady *ne bis in idem*, o której mowa w art. 54 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. zawartego między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec i Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanej w dniu 19 czerwca 1990 r. w Schengen (Luksemburg), nie stosuje się do orzeczenia, którym organ umawiającego się państwa, po zbadaniu wniesionej do niego sprawy co do istoty, umorzył wszczęte postępowanie karne przed przedstawieniem zarzutów osobie podejrzewanej o popełnienie przestępstwa, jeżeli takie orzeczenie o umorzeniu nie wyłącza definitywnie ścigania, a zatem nie stanowi w tym państwie przeszkody dla nowego ścigania karnego o te same czyny.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79918777C19070491&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=de&num=79918777C19070491&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. niemiecki)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79918777C19070491&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Wyrok ETS
18 grudnia 2008 r.
C-349/07
Sopropé

Język postępowania: portugalski
Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Supremo Tribunal Administrativo (Portugalia)

Słowa kluczowe:

Wspólnotowy kodeks celny – Zasada poszanowania prawa do obrony – Nałożenie cła przywozowego *a posteriori*

Główne tezy uzasadnienia:

1. Poszanowanie prawa do obrony stanowi ogólną zasadę prawa wspólnotowego, która powinna być stosowana gdy organ administracyjny ma podjąć w stosunku do danej osoby decyzję, która wiąże się z niekorzystnymi dla niej skutkami. Zgodnie z wymienioną zasadą adresaci decyzji, która w sposób odczuwalny oddziałuje na ich interesy, powinni być w stanie skutecznie przedstawić swoje stanowisko co do elementów, na których organ administracyjny zamierza oprzeć swoją decyzję. Powinni oni dysponować dostatecznym czasem na przedstawienie stanowiska. Obowiązek zagwarantowania poszanowania prawa do obrony ciąży na organach administracyjnych państw członkowskich wówczas, gdy podejmują one decyzję należącą do zakresu zastosowania prawa wspólnotowego, nawet wówczas gdy prawo wspólnotowe tego wyraźnie nie przewiduje. Jeżeli terminy na wykonywanie prawa do obrony nie zostały określone przez prawo wspólnotowe, to podlegają regulacji prawa krajowego. Powinny być one takie same jak terminy, z których korzystają jednostki lub przedsiębiorstwa w porównywalnych sytuacjach w prawie krajowym, jak również nie powinny prowadzić do tego, że wykonanie prawa do obrony przyznanego przez wspólnotowy porządek prawny staje się praktycznie niemożliwe lub nadmiernie utrudnione.
2. W wypadku poboru cła przywozowego *a posteriori* termin, w którym podatnik może skorzystać z prawa do bycia wysłuchanym, nie krótszy niż 8 i nie dłuższy niż 15 dni, zasadniczo nie czyni niemożliwym lub nadmiernie uciążliwym wykonywania prawa do obrony przyznanego przez wspólnotowy porządek prawny. Jeśli przepisy krajowe określają termin na przedstawienie uwag przez zainteresowanego wskazując określony przedział czasowy, sąd krajowy powinien upewnić się, że termin indywidualnie wyznaczony przez organ administracji odpowiada szczególnej sytuacji danej osoby lub przedsiębiorstwa, oraz że umożliwia on korzystanie przez nich praw do obrony przy poszanowaniu zasady skuteczności. W tym wypadku do sądu krajowego należy uwzględnienie okoliczności faktycznych danej sprawy.
3. Poszanowanie prawa do obrony wymaga – aby można było przyjąć, że osoba korzystająca z tego prawa miała możliwość skutecznego przedstawienia swojego stanowiska – by organ administracji zapoznał się z wymaganą starannością z uwagami zainteresowanej osoby lub przedsiębiorstwa. Wyłącznie do sądu krajowego należy zbadanie, czy ze względu na czas, jaki upłynął od chwili, w której organ administracji otrzymał uwagi, a chwilą, w której podjął decyzję, można przyjąć, iż rzeczony organ

należy uwzględnić uwagi.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79918781C19070349&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79918781C19070349&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

4

Wyrok ETS (wielka izba)

16 grudnia 2008 r.

C-73/07

Satakunnan Markkinapörssi i Satamedia

Język postępowania: fiński

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Korkein hallinto-oikeus (Finlandia)

Rzecznik generalny: Juliane Kokott (język opinii: niemiecki)

Słowa kluczowe:

Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych – Zakres stosowania – Przetwarzanie i przepływ danych osobowych dotyczących podatków – Ochrona osób fizycznych – Wolność wypowiedzi

Główne tezy uzasadnienia:

1. Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 95/46 należy interpretować w ten sposób, że działanie, które polega na:
 - a) gromadzeniu w dokumentacji organów podatkowych danych dotyczących dochodu z tytułu działalności zarobkowej i z kapitału oraz danych dotyczących majątku osoby fizycznej, oraz przetwarzaniu tych danych w celu opublikowania,
 - b) opublikowaniu wymienionych danych w formie obszernej listy, sporządzonej w kolejności alfabetycznej i uporządkowanej według kategorii dochodów i gmin,
 - c) udostępnieniu danych w formie płyty CD-ROM na potrzeby wykorzystania dla celów komercyjnych,
 - d) przetworzeniu danych na potrzeby serwisu SMS, w ramach którego po wysłaniu krótkiej wiadomości tekstowej zawierającej imię, nazwisko i miejsce zamieszkania konkretnej osoby użytkownik telefonu komórkowego może uzyskać w ramach odpowiedzi dane dotyczące dochodu z tytułu działalności zarobkowej i z kapitału oraz dane dotyczące majątku tej osoby,

należy uznać za „przetwarzanie danych osobowych” w rozumieniu tego przepisu dyrektywy.

2. Zgodnie z art. 9 dyrektywy 95/46 działania wskazane powyżej w punktach a do d, dotyczące danych pochodzących z dokumentów jawnych w świetle przepisów prawa krajowego, powinny zostać uznane za przetwarzanie danych osobowych „wyłącznie w celach dziennikarskich” w rozumieniu tego przepisu, jeśli ich wyłącznym celem jest publiczne rozpowszechnienie informacji, opinii lub idei; podlega to ocenie sądu krajowego.
3. Działania polegające na przetwarzaniu danych osobowych, takie jak działania wskazane powyżej w punktach c oraz d, dotyczące zbiorów pozostających w gestii władz publicznych, obejmujących dane osobowe, które zawierają jedynie materiał informacyjny już upowszechniony przez media, należą do zakresu zastosowania dyrektywy 95/46.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79918783C19070073&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79918783C19070073&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919491C19070073&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=de&num=79919491C19070073&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. niemiecki)

Komunikat prasowy:

<http://curia.europa.eu/pl/actu/communiqués/cp08/aff/cp080093pl.pdf>

(jęz. polski)

5

Wyrok ETS (wielka izba)

16 grudnia 2008 r.

C-524/06

Huber

Język postępowania: niemiecki

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Niemcy)

Rzecznik generalny: Miguel Poirares Maduro (język opinii: angielski)

Słowa kluczowe:

Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych – Ochrona danych osobowych – Centralny rejestr cudzoziemców – Zasada niedyskryminacji ze względu na przynależność państwową – Wymóg konieczności przetwarzania danych osobowych

Główne tezy uzasadnienia:

1. Zgodnie z art. 7 lit. e dyrektywy 95/46 przetwarzanie danych osobowych jest dozwolone, jeżeli „jest konieczne dla realizacji zadania wykonywanego w interesie publicznym lub dla wykonywania władzy publicznej przekazanej administratorowi danych lub osobie trzeciej, przed którą ujawnia się dane”. Zgodnie z orzecznictwem ETS wymieniona dyrektywa dokonuje zasadniczo pełnej harmonizacji krajowych przepisów prawnych. W konsekwencji z uwagi na cel polegający na zapewnieniu jednolitego poziomu ochrony we wszystkich państwach członkowskich, pojęcie konieczności w rozumieniu art. 7 lit. e dyrektywy 95/46, służące precyzyjnemu wyodrębnieniu sytuacji, w których przetwarzanie danych osobowych jest dozwolone, nie może mieć różnego zakresu w poszczególnych państwach członkowskich. Pojęcie to ma charakter autonomiczny w prawie wspólnotowym, zaś jego wykładnia powinna w pełni odpowiadać celowi dyrektywy (art. 1 ust. 1).
2. Państwo członkowskie powinno dysponować informacjami i dokumentami właściwymi do dokonania weryfikacji, w ramach określonych przepisami prawa wspólnotowego, czy obywatelowi innego państwa członkowskiego przysługuje prawo pobytu na terytorium tego państwa oraz czy nie istnieją względy uzasadniające ograniczenie tego prawa. Wykorzystywanie rejestru w celu wspomaganie organów właściwych do stosowania przepisów dotyczących prawa pobytu jest zatem co do zasady uzasadnione i nie narusza zakazu dyskryminacji ze względu na przynależność państwową (art. 12 akapit pierwszy TWE). Wspomniany rejestr nie może jednak zawierać żadnych innych informacji poza tymi, które są konieczne do wskazanych wyżej celów.
3. Nawet przy założeniu, iż zdecentralizowane rejestry takie jak rejestry ludności prowadzone przez gminy, zawierają wszystkie dane konieczne do tego, aby umożliwić wspomnianym organom wykonywanie ich zadań, centralizacja danych może okazać się konieczna w rozumieniu art. 7 lit. e dyrektywy 95/46 jeżeli przyczynia się do bardziej skutecznego stosowania przepisów w zakresie prawa pobytu obywateli Unii pragnących przebywać na terytorium państwa członkowskiego, którego nie są obywatelami.
4. Jeśli chodzi o funkcję statystyczną rejestru, prawo wspólnotowe, ustanawiając swobodny przepływ osób i przyznając każdej osobie objętej jego zakresem stosowania prawo wjazdu na terytorium państw członkowskich dla celów określonych w traktacie, nie pozbawiło państw kompetencji w zakresie przyjmowania przepisów mających na celu zapewnienie, by organy krajowe miały pełną wiedzę na temat migracji ludności na ich terytorium. Rozporządzenie nr 862/2007 nr 862/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie statystyk Wspólnoty z zakresu migracji i ochrony międzynarodowej, przewidując przekazywanie statystyk dotyczących migracji na terytoriach państw członkowskich, zakłada gromadzenie przez te państwa informacji umożliwiających sporządzanie tych statystyk. Korzystanie przez państwa z wymienionej wyżej kompetencji nie czyni jednak koniecznym, w rozumieniu art. 7 lit. e dyrektywy 95/46, gromadzenia i przechowywania danych osób wymienionych z nazwiska. Do tego celu wystarczy przetwarzanie informacji anonimowych.
5. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem ETS zasada niedyskryminacji, znajdująca swą podstawę w art. 12 (zakaz dyskryminacji) i art. 43 (swoboda przedsiębiorczości) TWE, wymaga, aby sytuacje porównywalne nie były traktowane w sposób odmienny, a sytuacje odmienne nie były traktowane w sposób jednakowy. Takie zróżnicowanie może być uzasadnione jedynie w przypadku, gdy opiera się na obiektywnie uzasadnionych przesłankach niezależnych od przynależności państwowej zainteresowanych osób oraz jest proporcjonalne do uzasadnionego zamierzonego celu. Nawet jeżeli cel w postaci

zwalczania przestępczości jest sam w sobie zasadny, nie może uzasadniać systematycznego przetwarzania danych osobowych ograniczonego do danych dotyczących obywateli Unii niebędących obywatelami danego państwa członkowskiego. Zwalczanie przestępczości w znaczeniu ogólnym polega na ściganiu popełnionych zbrodni i przestępstw niezależnie do przynależności państwowej osób, które ich się dopuściły. W konsekwencji różnica w traktowaniu obywateli danego państwa członkowskiego i obywateli Unii wynikająca z systematycznego przetwarzania danych osobowych dotyczących wyłącznie obywateli Unii niebędących obywatelami danego państwa członkowskiego, służąca realizacji celu zwalczania przestępczości, stanowi dyskryminację zakazaną na mocy art. 12 akapit pierwszy TWE.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79918783C19060524&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=de&num=79918783C19060524&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. niemiecki)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79918783C19060524&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919596C19060524&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=en&num=79919596C19060524&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. angielski)

Komunikat prasowy:

<http://curia.europa.eu/pl/actu/communiqués/cp08/aff/cp080090pl.pdf>

(jęz. polski)

6

Wyrok ETS
11 grudnia 2008 r.

C-297/07

Bourquain

Język postępowania: niemiecki

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Landgericht Regensburg (Niemcy)

Rzecznik generalny: Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer (język opinii: hiszpański)

Słowa kluczowe:

Konwencja wykonawcza do Układu z Schengen – Artykuł 54 – Zasada *ne bis in idem* – Zakres stosowania – Wyrok skazujący wydany zaocznie w odniesieniu do tego samego czynu – Pojęcie „procesu zakończony wydaniem prawomocnego wyroku” – Przepisy proceduralne prawa krajowego - Pojęcie „kary, która nie może być już wykonana”

Główne tezy uzasadnienia:

Zasada *ne bis in idem*, której dotyczy art. 54 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanej w dniu 19 czerwca 1990 r. w Schengen (Luksemburg), znajduje zastosowanie do postępowania karnego wszczętego w umawiającym się państwie o czyn, o który w innym umawiającym się państwie proces oskarżonego zakończył się prawomocnym wyrokiem, nawet jeśli na podstawie prawa państwa, w którym doszło do skazania, wymierzona kara nigdy nie mogła być natychmiastowo wykonana ze względu na szczególne uregulowania proceduralne.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79918788C19070297&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79918788C19070297&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=de&num=79918788C19070297&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. niemiecki)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919591C19070297&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

Komunikat prasowy:

<http://curia.europa.eu/pl/actu/communiqués/cp08/aff/cp080088pl.pdf>

(jęz. polski)

Strasburg

1

Wyrok ETPC
18 grudnia 2008 r.
sygn. 69917/01
Saccoccia przeciwko Austrii

Sentencja (jednogłośnie):

Brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Brak naruszenia art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności)

Główne tezy uzasadnienia:

1. Przeprowadzenie publicznej rozprawy jest podstawową zasadą na gruncie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego). Publiczny charakter rozprawy chroni strony sporu przed wymierzaniem sprawiedliwości w tajemnicy, bez kontroli opinii publicznej. W ten sposób buduje się ponadto zaufanie do sądów. Jawność postępowania przyczynia się do realizacji celu art. 6 ust. 1 EKPC, mianowicie rzetelnego procesu sądowego, który jest jednym z podstawowych elementów społeczeństwa demokratycznego w rozumieniu EKPC.
2. W ocenie ETPC postępowanie w niniejszej sprawie dotyczyło raczej technicznych aspektów współpracy międzypaństwowej w sprawie zwalczania prania brudnych pieniędzy, polegających na wykonaniu zagranicznego (amerykańskiego) postanowienia o przepadku wartości majątkowych (postanowienie to zostało wydane w związku ze skazaniem skarżącego przez sąd amerykański za przestępstwo). W ramach postępowania w sprawie wykonania zagranicznego orzeczenia sądy austriackie nie kontrolowały tego orzeczenia co do *meritum*. W ocenie ETPC rzeczone postępowanie nie wymagało przesłuchania świadków ani przedstawienia innych dowodów w formie ustnej. Sądy austriackie nie musiały osobiście wysłuchać skarżącego. W postępowaniu brak było okoliczności, które wymagałyby osobistej oceny przez sędziów osoby skarżącego. W tych okolicznościach sądy mogły sprawiedliwie i rozsądnie rozstrzygnąć sprawę na podstawie pisemnego materiału dowodowego. Przeprowadzenie publicznej rozprawy nie było konieczne. Nie doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24389&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

Wyroki ETPC
18 grudnia 2008 r.
sygn. 20153/04
Unedic przeciwko Francji

Sentencja (jednogłośnie):

Brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)

Główne tezy uzasadnienia:

1. Zasada państwa prawnego (prymatu prawa – *la prééminence de droit*) oraz rzetelnego procesu sądowego, gwarantowane w art. 6 EKPC, sprzeciwiają się, w braku przemożnych względów interesu publicznego (*sauf pour d'impérieux motifs d'intérêt général*), ingerencji władzy ustawodawczej w wymiar sprawiedliwości w celu wpływu na rozstrzygnięcie sporu przed sądem.
2. Wymogi bezpieczeństwa prawnego i ochrony uzasadnionych interesów (*la confiance légitime*) nie gwarantują prawa do stałej linii orzeczniczej. W niniejszej sprawie skarżąca organizacja zarządzająca systemem ubezpieczeń pracowniczych pozostawała w sporze z pracownikiem dotkniętym zwolnieniem z powodów ekonomicznych. Korzystna dla pracowników zmiana linii orzeczniczej Sądu Kasacyjnego nastąpiła przed wszczęciem postępowania sądowego o sporne świadczenie pracownicze; zmiana ta była zatem znana stronom sporu. Zastosowanie rozwiązania przyjętego w nowym orzeczeniu Sądu Kasacyjnego spowodowało wyłącznie zwiększenie poziomu gwarancji pracowniczych, którą skarżąca organizacja musiała zapewnić. Nie podważyło praw, które skarżąca miałaby nabyć. Rzecznik generalny Sądu Kasacyjnego, który przedstawił opinię w sprawie, w której nastąpiła zmiana linii orzeczniczej, zbadał równowagę poszczególnych interesów i ustalił, że konsekwencje finansowe zmiany linii orzeczniczej będą umiarkowane. Podkreślił, że wcześniejsze orzecznictwo mogło prowadzić do poważnych nierówności między pracownikami tego samego przedsiębiorstwa. W ocenie rzecznika generalnego zmiana linii orzeczniczej ze skutkiem wstecznym miała co prawda prowadzić do nałożenia większych ciężarów na skarżącą organizację, lecz w ograniczonym wymiarze. W ocenie ETPC nie doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=71941&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. francuski)

Wyrok ETPC
18 grudnia 2008 r.
sygn. 39948/06
Saviny przeciwko Ukrainie

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia rodzinnego)
Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 6 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 5.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Bez względu na margines swobody państwa w podejmowaniu decyzji o umieszczeniu dziecka w zakładzie opiekuńczym, oznacza to odcięcie dziecka od jego korzeni rodzinnych. Może to nastąpić jedynie w bardzo wyjątkowych okolicznościach (*in very exceptional circumstances*). Decyzja w omawianej kwestii musi być uzasadniona dostatecznie solidnymi i ważkimi względami w interesie dziecka. Państwo powinno wykazać, że dokonano starannej oceny skutków decyzji w odniesieniu do rodziców i dziecka.
2. Okoliczność, że dziecko mogło być umieszczone w środowisku bardziej korzystnym z punktu widzenia jego wychowania, sama z siebie nie uzasadnia przymusowego umieszczenia dziecka w zakładzie opiekuńczym. Nie można też podjąć takiej decyzji jedynie z powołaniem się na niestabilną sytuację rodziców, którą można zmienić poprzez mniej radykalne środki, takie jak celowa pomoc finansowa i doradztwo społeczne.
3. Przejęcie opieki nad dzieckiem powinno być środkiem tymczasowym i powinno ustać jak tylko pozwolą na to okoliczności. Środek ten nie może być zastosowany zanim nie rozważy się możliwych alternatywnych rozwiązań. Powinien ponadto być postrzegany w kontekście pozytywnych obowiązków państwa podejmowania poważnych i długotrwałych wysiłków w celu ułatwienia połączenia dziecka z jego rodzicami, zaś do tego czasu – umożliwienia regularnych kontaktów między rodzicami a dzieckiem.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24398&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

4

Wyrok ETPC
18 grudnia 2008 r.
sygn. 35877/04

Mahmudov i Agazade przeciwko Azerbejdżanowi

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Dziennikarze mogą powstrzymać się od relacjonowania kwestii mających publiczne znaczenie jeśli będzie to się wiązało z ryzykiem skazania na karę pozbawienia wolności. Obawa przed zastosowaniem wspomnianej sankcji może mieć mrozący wpływ (*a chilling effect*) na korzystanie z wolności wypowiedzi dziennikarskiej. Wymierzenie kary pozbawienia wolności za przestępstwo związane z działalnością dziennikarską będzie zgodne z art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi) jedynie w wyjątkowych okolicznościach, w szczególności w sytuacji poważnego naruszenia innego prawa podstawowego, tak jak w wypadku wypowiedzi noszących znamiona nienawiści (*hate speech*) lub nawołujących do przemocy (*incitement to violence*).
2. Okoliczności niniejszej sprawy nie uzasadniały orzeczenia wobec dziennikarzy kary pozbawienia wolności. Fakt, że skarżący nie odbyli kary i że ich skazanie zostało wymazane, nie zmienia powyższej oceny. Skarżący zostali bowiem zwolnieni z odbywania kary wyłącznie dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności, mianowicie amnestii, która objęła szerokie spektrum orzeczeń karnych i która nie została zastosowana konkretnie w celu zmiany szczególnej sytuacji skarżących. Orzeczenie sankcji karnej było nieproporcjonalne do realizowanego celu; doszło do naruszenia art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24396&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

5

Wyrok ETPC
16 grudnia 2008 r.
sygn. 53025/99

Frankowicz przeciwko Polsce

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi)
Brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 3.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Kwestie dotyczące praktyki zawodowej wchodzą w zakres ochrony art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi). Orzeczenie wobec skarżącego przez sąd lekarski kary nagany za wyrażenie krytycznej opinii o leczeniu pacjenta stanowiło ingerencję w wolność wypowiedzi skarżącego.
2. Fakt, że sporna opinia została sporządzona w ramach prowadzonej przez skarżącego działalności gospodarczej, nie podważa automatycznie jej prawdziwości ani obiektywizmu. Uznając, że skarżący zdyskredytował innego lekarza, władze krajowe nie dokonały poważnej oceny prawdziwości stwierdzeń zawartych w opinii. Sąd lekarski uznał, że skoro niedopuszczalna jest jakakolwiek krytyka innego lekarza, nie ma znaczenia czy opinia skarżącego oddawała rzeczywisty stan rzeczy. Taka ścisła wykładnia polskich regulacji zakazujących krytycznych wypowiedzi w ramach środowiska lekarskiego nie koresponduje ze swobodą wypowiedzi. Takie podejście do wyrażania krytycznych opinii o osobach wykonujących zawód lekarza może zniechęcać lekarzy do przedstawiania pacjentom w sposób obiektywny ich stanu zdrowia i leczenia. Mogłoby to zagrażać ostatecznemu celowi zawodu lekarza, którym jest ochrona zdrowia i życia pacjentów. Ingerencja nie była proporcjonalna do zamierzonego celu; doszło do naruszenia art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi).
3. Co do kwestii obiektywnej i strukturalnej bezstronności sądów lekarskich ETPC stwierdza, że członkowie rzeczonych sądów byli wybrani spośród praktykujących lekarzy na okres czterech lat; nie działali w imieniu samorządu lekarskiego, lecz w imieniu własnym. Ponadto w skład Naczelnego Sądu Lekarskiego wchodził zawodowy sędzia powołany przez SN. W czasie rozpatrywania sprawy skarżącego od orzeczeń sądów lekarskich skutkujących zawieszeniem lub pozbawieniem prawa wykonywania zawodu lekarza przysługiwała kasacja do SN; stwarzało to dodatkowe gwarancje prawa do rzetelnego procesu sądowego (art. 6 ust. 1 EKPC). Wątpliwości skarżącego co do niezawisłości i bezstronności członków sądów lekarskich, które orzekły wobec niego karę nagany, nie zostały dostatecznie uzasadnione.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24355&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

6

Wyrok ETPC
16 grudnia 2008 r.
sygn. 23883/06

Khurshid Mustafa i Tarzibachi przeciwko Szwecji

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi i otrzymywania informacji)
Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 8 EKPC (prawo do poszanowania mieszkania)

Zasądzone odszkodowanie (art. 41 EKPC): 6.500 EUR (szkoda majątkowa) i 5.000 EUR

(szkoda niemajątkowa)

Główne tezy uzasadnienia:

1. Skarżący pragnęli oglądać przez przekaz satelitarny programy telewizyjne w języku arabskim i perskim, nadawane z kraju ich pochodzenia – z Iraku. Informacje przekazywane tą drogą obejmowały wiadomości polityczne i społeczne i mogły budzić szczególne zainteresowanie skarżących, którzy byli imigrantami. Choć tego typu wiadomości mogą być najbardziej istotne z punktu widzenia gwarancji art. 10 EKPC, wolność otrzymywania informacji nie obejmuje wyłącznie zdarzeń budzących powszechne zainteresowanie, lecz rozciąga się zasadniczo także wypowiedzi w kwestiach dotyczących kultury, jak również przekaz czysto rozrywkowy. Nie można nie doceniać wagi tych ostatnich kategorii przekazu, zwłaszcza w odniesieniu do rodziny imigrantów z trojgiem dzieci, która może chcieć utrzymywać kontakt z kulturą i językiem kraju pochodzenia. W postępowaniu nie wskazano na inne możliwości dostępu dla skarżących do podobnych programów, które nie wymagałyby korzystania z talerza satelitarnego, lub że wspomniany talerz mógł być umieszczony w innym miejscu, niż na ścianie budynku obok okien mieszkania, którego byli najemcami. Skarżący mogli uzyskiwać pewne informacje za pośrednictwem zagranicznej prasy i programów radiowych. Wskazane media dostarczają jednak tylko część informacji dostępnych za pośrednictwem telewizji i nie mogą być uznane za jej odpowiednik. Nie wykazano, że wynajmujący zainstalował Internet lub zapewnił inną alternatywną możliwość odbioru przez skarżących wymienionych programów telewizyjnych.
2. Szczególną wagę w sprawie ma usunięcie skarżących z mieszkania na skutek ich sprzeciwu wobec zdemontowania talerza satelitarnego. Skarżący przebywali w mieszkaniu przez ponad sześć lat; po opuszczeniu mieszkania musieli przeprowadzić się do innego miasta, co rodziło dla nich negatywne konsekwencje o charakterze praktycznym, ekonomicznym i społecznym. W ocenie ETPC usunięcie skarżących z mieszkania było nieproporcjonalne do realizowanego celu. Ingerencja w wolność skarżących do pozyskiwania informacji nie była konieczna w społeczeństwie demokratycznym. Skarżone państwo uchybiło ciężącym na nim pozytywnym obowiązkom w zakresie ochrony prawa gwarantowanego w art. 10 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24353&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

7

Decyzja ETPC

16 grudnia 2008 r.

sygn. 55185/08, 55483/08, 55516/08, 55519/08, 56010/08, 56278/08, 58420/08
i 58424/08

Ada Rossi i inni przeciwko Włochom

Decyzja (większością):

Skargi są niedopuszczalne

Główne tezy uzasadnienia:

1. Skarga została złożona przez opiekunów osób znajdujących się w stanie wegetatywnym oraz przez stowarzyszenia, których członkami są rodzice i przyjaciele osób poważnie niepełnosprawnych, jak również lekarze, psycholodzy i prawnicy świadczący pomoc wymienionym osobom. Skarżący wskazywali na związek między ich sytuacją a wyrażoną przez sądy włoskie zgodą na zaprzestanie sztucznego odżywiania Eluany Englaro [Włoszki, która w 1992 r. na skutek wypadku samochodowego znalazła się w stanie wegetatywnym i przez 17 lat była podtrzymywana przy życiu przez sztuczne odżywianie; zgodnie z orzeczeniem włoskiego Sądu Kasacyjnego sądy włoskie ostatecznie wyraziły zgodę na zaprzestanie jej sztucznego odżywiania]. W ocenie skarżących powyższe rozstrzygnięcie mogło stać się precedensem orzecznictwem, stanowiąc realne i wyjątkowo poważne zagrożenie dla osób pozbawionych zdolności do czynności prawnych. W skargach podniesiono zarzuty naruszenia art. 2 (prawo do życia), art. 3 (zakaz tortur), art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego), artykułów 5, 6 i 7 Konwencji o ochronie praw człowieka i godności jednostki ludzkiej w dziedzinie zastosowania biologii i medycyny (Konwencja z Oviedo) oraz art. 25 Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych.
2. W ocenie ETPC brak bezpośredniego związku między skarżącymi a Eluaną Englaro. Orzeczenia sądów włoskich w jej sprawie, które skarżący krytykują, nie dotyczą ich bezpośrednio. Skarżący nie są zatem bezpośrednimi ofiarami zarzucanych naruszeń praw człowieka.
3. Aby wykazać status potencjalnej ofiary naruszenia praw człowieka należy przedstawić racjonalne i przekonujące wskazania prawdopodobieństwa naruszenia dotyczącego osobiście skarżącego. W niniejszej sprawie skarżący nie spełnili tego wymogu. Orzeczenia, do których skarżący się odnoszą, zostały wydane przez Sąd Kasacyjny i Sąd Apelacyjny Mediolanu na gruncie konkretnych okoliczności faktycznych, dotyczących osoby trzeciej. W ocenie ETPC gdyby sądy włoskie miały orzekać w kwestii kontynuowania leczenia skarżących, nie mogłyby pominąć woli chorych skarżących wyrażonej przez ich opiekunów, ani opinii lekarzy specjalistów. Podobnie jak Sąd Apelacyjny Mediolanu w sprawie Eluany Englaro, właściwe sądy – dokonując oceny faktów w sprawie – byłyby związane kryteriami sformułowanymi w orzeczeniu Sądu Kasacyjnego [możliwość zezwolenia przez sąd na przerwanie odżywiania w sytuacji trwałego stanu wegetatywnego oraz pod warunkiem wykazania, że chory w pełni władz (*en possession de toutes ses facultés*) sprzeciwiłby się leczeniu]. Skarżące osoby fizyczne nie mogą zatem być uznane za ofiary uchybienia przez Włochy ochronie ich praw gwarantowanych w art. 2 i art. 3 EKPC. Skargi są niedopuszczalne *ratione personae*.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=39699&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

Wyrok ETPC
11 grudnia 2008 r.
sygn. 21132/05

TV Vest As & Rogaland Pensjonistparti przeciwko Norwegii

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi)

Główne tezy uzasadnienia:

1. Przewidziany w prawie norweskim zakaz nadawania reklam politycznych w telewizji był bezwzględny i trwały, nie ograniczał się do okresu wyborów. W tych okolicznościach ETPC nie przywiązuje w niniejszej sprawie dużej wagi do uzasadnień przemawiających za pozostawieniem państwu szerokiego marginesu oceny (*a wide margin of appreciation*) na gruncie art. 3 Protokołu nr 1 do EKPC (prawo do wolnych wyborów). W przeciwnym wypadku stosowanie wymienionego przepisu byłoby pozostawione uznaniu państw w stopniu, który prowadziłby do rezultatów nie do pogodzenia z uprzywilejowaną pozycją wolnej wypowiedzi politycznej (*free political speech*) na gruncie art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi).
2. W Europie brak konsensu w kwestii dopuszczalności nadawania politycznych reklam w telewizji. Może to wynikać z odmienności w postrzeganiu kryterium „konieczności” dla prawidłowego funkcjonowania systemu „demokratycznego” w poszczególnych państwach. Przemawia to za pozostawieniem państwu nieco szerszego marginesu oceny (*a somewhat wider margin of appreciation*) dopuszczalności ograniczeń wolności wypowiedzi, niż zwykle przyjmuje się w odniesieniu do wypowiedzi politycznych na gruncie art. 10 EKPC.
3. Nic nie wskazuje na to, że skarżąca Partia Emerytów należała do kategorii partii lub grup, które były głównym celem stosowania spornej regulacji prawnej, mianowicie tych, które z uwagi na swoją względną siłę ekonomiczną mogły zdobyć nieuzasadnioną przewagę (*unfair advantage*) nad pozostałymi partiami i grupami dzięki możliwości przeznaczania większych środków na reklamę. Przeciwnie, Partia Emerytów należała do kategorii, którą zasadniczo zakaz reklamy miał chronić. Trybunał nie jest przekonany, że sporny zakaz odniósł pożądany skutek. W przeciwieństwie do największych partii politycznych, którym poświęcano dużo uwagi w programach telewizyjnych, o Partii Emerytów prawie w ogóle nie wspomniano. W konsekwencji płatne reklamy telewizyjne były jedynym sposobem dla partii na dotarcie do opinii publicznej za pośrednictwem tego medium. W ocenie ETPC brak było proporcjonalności między celem realizowanym poprzez zakaz nadawania politycznych reklam w telewizji, a środkami zastosowanymi do realizacji tego celu. Ograniczenie wolności wypowiedzi skarżących, wynikające z zastosowanego zakazu oraz grzywny nałożonej na nadawcę, nie było konieczne w społeczeństwie demokratycznym w rozumieniu art. 10 ust. 2 EKPC dla ochrony praw innych osób, niezależnie od marginesu oceny przysługującego władzom krajowym. Doszło do naruszenia art. 10 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24349&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

9

Wyrok ETPC
11 grudnia 2008 r.
sygn. 15239/02
Veltd-98 AD przeciwko Bułgarii

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 2.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa ETPC orzeczenia sądowe powinny w dostatecznym stopniu wskazywać powody przyjętych rozstrzygnięć. Zakres tego obowiązku może się zmieniać w zależności od charakteru orzeczenia i powinien być badany z uwzględnieniem okoliczności sprawy.
2. W prawie bułgarskim sądy administracyjne mają swobodę w ocenie czy doszło do istotnych nieprawidłowości proceduralnych (*irrégularités procédurales substantielles*) dających podstawę do unieważnienia skarżonego aktu administracyjnego. W niniejszej sprawie naruszenie regulacji wskazujących minimalne terminy pomiędzy ogłoszeniem o prywatyzacji a terminem składania ofert zostało wyraźnie uznane przez Naczelny Sąd Administracyjny za istotną nieprawidłowość. Ponadto strony przestawiły w tej kwestii wyczerpujące stanowiska w postępowaniu kasacyjnym przed Naczelnym Sądem Administracyjnym. W tych okolicznościach ETPC uznaje, że mamy do czynienia z zarzutem, który wskazany sąd bułgarski miał obowiązek zbadać, tymczasem zachował w tej kwestii milczenie. Orzeczenie sądu krajowego nie wyjaśnia dlaczego powyższe zarzuty nie zostały uwzględnione. W konsekwencji nie można stwierdzić czy sąd pominął zarzuty, czy też uznał je za niemające związku ze sprawą lub niedostatecznie uzasadnione. Doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=71895&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

Wyrok ETPC
11 grudnia 2008 r.
sygn. 4268/04
Panovits przeciwko Cyprawi

Sentencja:

- Naruszenie art. 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu sądowego) i ust. 3 lit. c (prawo do korzystania z pomocy obrońcy) EKPC z powodu braku pomocy prawnej na początkowym etapie przesłuchania przez policję – 6 głosami przeciwko 1
- Naruszenie art. 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu sądowego) z powodu wykorzystania w głównym postępowaniu karnym przyznania się skarżącego do winy podczas śledztwa – 6 głosami przeciwko 1
- Brak naruszenia art. 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu sądowego) w zakresie dopuszczenia w postępowaniu głównym negatywnych dla skarżącego dowodów na okoliczność jego właściwości osobistych i zachowania się ("*bad character*") – jednogłośnie
- Naruszenie art. 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu sądowego) na skutek konfrontacji sądu z obrońcą skarżącego – 5 głosami przeciwko 2

Główne tezy uzasadnienia:

1. Gwarancja rzetelnego procesu sądowego wymaga, aby oskarżony miał możliwość pomocy obrońcy już na początkowym etapie przesłuchania przez policję. Brak takiej pomocy stanowiłby ograniczenie prawa skarżącego do obrony, chyba że jest to podyktowane doniosłymi powodami (*compelling reasons*), które nie godzą w rzetelność całego postępowania.
2. Prawo oskarżonego nieletniego (w niniejszej sprawie skarżący miał w momencie zdarzenia 17 lat) do efektywnego udziału w procesie karnym wymaga uwzględnienia jego słabości i rozeznania (*vulnerability and capacities*) już na początkowych etapach postępowania karnego, a w szczególności podczas przesłuchania przez policję. Władze muszą podjąć kroki w celu zmniejszenia, tak daleko jak to możliwe, poczucia zastraszenia i zahamowania oraz zadbać, aby oskarżony rozumiał charakter postępowania oraz to, co to oznacza dla oskarżonego, w tym znaczenie kary, która może być wymierzona oraz przysługujące mu prawo do obrony, w szczególności prawa do zachowania milczenia.
3. Zrzeczenie się prawa gwarantowanego w EKPC, jeśli jest to dopuszczalne, nie może naruszać jakiegokolwiek istotnego interesu publicznego, musi być dokonane w sposób jednoznaczny i musi temu towarzyszyć minimum zabezpieczeń odpowiednich do wagi zrzeczenia się. Ponadto przed stwierdzeniem zrzeczenia się przez oskarżonego w sposób dorozumiany, poprzez zachowanie, istotnych praw gwarantowanych w art. 6 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) należy wykazać, że oskarżony mógł rozsądnie przewidzieć konsekwencje swojego zachowania.
4. W wyroku wielkiej izby z 15 grudnia 2005 r. w sprawie [Kyprianou przeciwko Cyprawi](#) (sygn. 73797/01) ETPC ocenił sposób prowadzenia postępowania o obrazę sądu przeciwko obrońcy skarżącego w niniejszej sprawie oraz fakt skazania obrońcy na karę pozbawienia wolności. Trybunał uznał, że sąd nie zdystansował się dostatecznie od faktów w sprawie, w której sędziowie zostali osobiście znieważeni przez obrońcę. Zdaniem ETPC osobiste zachowanie sędziów podważyło zaufanie skarżącego do

rzetelności postępowania. Choć postępowanie przeciwko obrońcy było odrębne względem procesu karnego w niniejszej sprawie, fakt obrazy sędziów przez adwokata skarżącego w związku z jego protestem przeciwko sposobowi przesłuchiwania oskarżonego przez skład orzekający godził w obronę skarżącego. Doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego).

Linki:

Tekst decyzji:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24350&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

11

Wyrok ETPC

11 grudnia 2008 r.

sygn. 6293/04

Mirilashvili przeciwko Rosji

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)

Główne tezy uzasadnienia:

W sytuacji celowego ukrycia w procesie karnym istotnych informacji przed obroną ETPC bada czy takie osłabienie obrony zostało zrównoważone odpowiednimi gwarancjami proceduralnymi i czy było powodowane uzasadnionym interesem. W wyroku wielkiej izby z 16 lutego 2000 r. w sprawie *Jasper przeciwko Wielkiej Brytanii* (sygn. 27052/95) ETPC uznał za wystarczające podejmowanie decyzji w kwestii ujawnienia dowodów przez sędziego w procesie karnym, mimo że obrona nie miała dostępu do tych dowodów. Trybunał stwierdził, że sędzia był świadomy charakteru nieujawnionych dowodów oraz natury sprawy oskarżonego; tym samym sędzia mógł ocenić interes skarżącego w ujawnieniu dowodów oraz interes publiczny polegający na ich nieujawnianiu. Trybunał stwierdza jednak, że sam udział sędziego w podejmowaniu opisanych decyzji nie wystarcza. W wyroku w sprawie *Jasper* uznano, że sędzia krajowy starannie upewnił się i zbadał czy utajnione dowody miały lub mogły mieć znaczenie dla obrony. Ponadto sąd rozpoznający apelację od wyroku także badał czy należy ujawnić materiał dowodowy. Obrona była informowana, mogła przedstawiać swoje stanowisko i brać udział w procesie podejmowania decyzji tak dalece, jak to możliwe bez ujawniania jej materiałów utajnionych przez prokuraturę w interesie publicznym. Dodatkowo, ETPC ocenił wagę utajnionych dowodów w sprawie oraz użytek, jaki uczyniono z nich w procesie. Orzekając o braku naruszenia EKPC Trybunał uznał za istotny fakt, że materiał nieujawniony obronie nie był elementem oskarżenia i nigdy nie został przedstawiony sędziom przysięgłym.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24328&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

12

Wyrok ETPC
11 grudnia 2008 r.
sygn. 34449/03
Shulepova przeciwko Rosji

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 5 ust. 1 EKPC (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego)
Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 4.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Wymogi niezależności i bezstronności wynikające z art. 6 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) nie znajdują zastosowania do biegłych w postępowaniu sądowym. Decydująca jest pozycja biegłego w postępowaniu, sposób wykonywania przez niego obowiązków, oraz to jak sędziowie oceniają opinię biegłego. Dokonując oceny pozycji biegłego w postępowaniu należy pamiętać, że opinia sporządzona przez biegłego powołanego przez sąd może mieć istotną wagę dla oglądu sprawy przez sąd w zakresie kwestii, w których biegły jest wyspecjalizowany. W niniejszej sprawie skarżąca wystąpiła z powództwem cywilnym o zadośćuczynienie przeciwko szpitalowi psychiatrycznemu, w którym pozbawiono ją wolności brew jej woli. Kwestionowała diagnozę wydaną przez szpitalnych psychiatrów oraz ich stanowisko co do konieczności jej przymusowej hospitalizacji. Sądy krajowe rozpoznające sprawę powołały w charakterze biegłych psychiatrów zatrudnionych w tym samym szpitalu i oparły się na ich opinii oddalając powództwo. W ocenie ETPC powołanie w charakterze biegłych pracowników pozwanego szpitala postawiło skarżącą w sytuacji znacząco niekorzystnej w stosunku do pozwanego. Doszło do naruszenia zasady równości broni (art. 6 ust. 1 EKPC).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24325&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

13

Wyrok ETPC
9 grudnia 2008 r.
sygn. 77766/01
Dzieciak przeciwko Polsce

Sentencja:

Naruszenie art. 2 EKPC (prawo do życia) w zakresie uchybienia przez państwo obowiązkowi ochrony życia skarżącego – jednogłośnie
Naruszenie art. 2 EKPC (prawo do życia) w zakresie braku skutecznego śledztwa w sprawie śmierci skarżącego – 5 głosami przeciwko 2
Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 3 (zakaz tortur) i art. 5 ust. 3

(czas trwania tymczasowego aresztowania) EKPC – jednogłośnie
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 20.000 EUR – jednogłośnie

Główne tezy uzasadnienia:

1. Artykuł 2 ust. 1 zdanie pierwsze EKPC (prawo do życia) nakazuje państwom nie tylko powstrzymywanie się od umyślnego i niezgodnego z prawem pozbawiania kogokolwiek życia, lecz także podjęcie stosownych kroków w celu ochrony życia osób znajdujących się pod jurysdykcją tych państw. Osoby pozbawione wolności są w trudnej pozycji; władze mają obowiązek je chronić. Choć EKPC nie ustanawia generalnego obowiązku uwalniania osób pozbawionych wolności ze względów zdrowotnych, zobowiązuje jednak państwa do ochrony ich zdrowia fizycznego, w szczególności poprzez stosowne świadczenia medyczne.
2. Przedstawione przez władze krajowe powody stosowania tymczasowego aresztowania (przez ponad cztery lata), w szczególności uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa oraz złożoność sprawy, były niedostateczne w kontekście poważnych problemów zdrowotnych skarżącego. Stan zdrowia skarżącego budził coraz większe zaniepokojenie i coraz silniej był nie do pogodzenia ze stosowaniem tymczasowego aresztowania. Jakość i czas opieki medycznej na rzecz skarżącego, który zmarł w czasie stosowania tymczasowego aresztowania, wystawiały jego życie i zdrowie na niebezpieczeństwo. W szczególności brak współpracy i koordynacji między poszczególnymi organami władzy, zaniechanie przewiezienia skarżącego na dwie planowe operacje, niepoinformowanie sądu w sposób właściwy i szybki o stanie zdrowia skarżącego, brak dostępu skarżącego do lekarzy w ostatnich dniach jego życia, oraz nieuwzględnienie stanu zdrowia skarżącego przy przedłużaniu tymczasowego aresztowania, stanowiło naruszenie obowiązku państwa ochrony życia osób pozbawionych wolności (art. 2 EKPC).

Główne tezy zdania częściowo odrębnego sędziów Lecha Garlickiego i Davida Thór Björgvinsson:

Podzielamy pogląd o naruszeniu art. 2 EKPC (prawo do życia) w zakresie uchybienia przez państwo obowiązkowi ochrony życia skarżącego. Nie dzielimy natomiast poglądu o naruszeniu wskazanego przepisu w zakresie braku skutecznego śledztwa w sprawie śmierci skarżącego. Śledztwo zostało przeprowadzone bez zwłoki przez organ niezależny w stosunku do władz więziennych, przy pewnym udziale członków rodziny skarżącego. Nie zgadzamy się z poglądem ETPC, że władze krajowe nie ustaliły dokładnego przebiegu zdarzeń. W naszej ocenie śledztwo pozwoliło na ustalenie większości faktów w sprawie. Artykuł 2 EKPC (prawo do życia) wymaga przeprowadzenia skutecznego (efektywnego) śledztwa we wszystkich wypadkach gdy doszło do naruszenia prawa do życia w jego materialnym aspekcie. Wymieniony przepis nie może być jednak interpretowany w ten sposób, że śledztwo jest tylko wówczas skuteczne, gdy kończy się postawieniem zarzutu karnego poszczególnym funkcjonariuszom publicznym.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24315&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

14

<p>Wyrok ETPC 9 grudnia 2008 r. sygn. 5422/04 Wojciechowski przeciwko Polsce</p>
<p>Sentencja (jednogłośnie): Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania) Naruszenie art. 6 ust. 2 EKPC (domniemanie niewinności) Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.500 EUR</p>
<p>Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny: 3 lata i 2 miesiące</p>
<p>Linki:</p>
<p><u>Tekst wyroku:</u> http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24319&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true (jęz. angielski)</p>

15

<p>Wyrok ETPC 4 grudnia 2008 r. sygn. 19970/04 Husák przeciwko Czechom</p>
<p>Sentencja (jednogłośnie): Naruszenie art. 5 ust. 4 EKPC (prawo odwołania się do sądu w celu kontroli legalności pozbawienia wolności) Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie</p>
<p>Główne tezy uzasadnienia:</p>
<ol style="list-style-type: none">1. Pierwszą gwarancją wynikającą z art. 5 ust. 4 EKPC jest prawo do skutecznego bycia wysłuchanym przez sąd rozpoznający zażalenie na pozbawienie wolności. W przypadku osób pozbawionych wolności stosownie do art. 5 ust. 1 lit. c EKPC (zatrzymanie lub aresztowanie w celu postawienia przed właściwym organem) art. 5 ust. 4 EKPC wymaga przeprowadzenia rozprawy. Rozprawa powinna być kontradyktoryjna, co normalnie wiąże się z udziałem obrońcy oraz możliwością wzywania i przesłuchiwanie świadków.2. Artykuł 5 ust. 4 EKPC dotyczy nie tylko postępowania w kwestii przedłużenia tymczasowego aresztowania, lecz także rozpatrywania wniosków o zwolnienie osób pozbawionych wolności w zakresie, w jakich podnoszą one kwestie dotyczące zgodności z prawem pozbawienia wolności. Nie można przyjmować, że w opisanych dwóch rodzajach postępowań stosuje się różne gwarancje i że osobisty udział podejrzanego (oskarżonego) w rozprawie jest konieczny wyłącznie w przypadku kontroli decyzji prokuratora o pozbawieniu wolności, jak wydaje się sugerować czeski SK w orzeczeniu nr 239/2005.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=71836&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

16

Wyrok ETPC (wielka izba)

4 grudnia 2008 r.

sygn. 30562/04 i 30566/04

S. i Marper przeciwko Wielkiej Brytanii

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego)
Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 14 EKPC (zakaz dyskryminacji)

Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie

Główne tezy uzasadnienia:

1. Pojęcie „życia prywatnego” jest szerokie. Obejmuje fizyczną i psychiczną integralność człowieka i rozciąga się na liczne aspekty jego fizycznej i społecznej tożsamości. Artykuł 8 EKPC chroni prawo do rozwoju osobistego oraz do tworzenia i rozwijania relacji z innymi osobami oraz ze światem zewnętrznym. Informacja o zdrowiu danej osoby oraz o pochodzeniu etnicznym jest istotnym elementem jej życia prywatnego.
2. Samo przechowywanie danych dotyczących życia prywatnego jednostki stanowi ingerencję w prawo do poszanowania życia prywatnego. Kwestia użycia zgromadzonej informacji nie zmienia powyższej oceny.
3. Odciski palców, profile DNA oraz próbki komórkowe stanowią dane osobowe w rozumieniu Konwencji nr 108 Rady Europy o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych, gdyż odnoszą się do zidentyfikowanych lub dających się zidentyfikować osób.
4. Obawa jednostki co do możliwego przyszłego wykorzystania zgromadzonych przez władze informacji dotyczących jej życia prywatnego jest brana pod uwagę przy ocenie czy doszło do ingerencji. Ze względu na szybki rozwój genetyki i technologii informacyjnych ETPC nie może wykluczyć, że w przyszłości może dojść do nowych postaci ingerencji w interesy jednostek dotyczące życia prywatnego związane z informacją genetyczną. Z uwagi na charakter i ilość informacji dotyczących życia prywatnego zawartych w próbkach komórkowych samo ich przechowywanie musi być uznane za ingerencję w prawo do poszanowania życia prywatnego. Co do profilów DNA Trybunał stwierdza, że są one nośnikami istotnej ilości unikalnych danych. Przetwarzanie profilów DNA w sposób zautomatyzowany pozwala władzom na znacznie więcej, niż tylko na ich neutralną identyfikację. Przy użyciu profilów można ustalić związki genetyczne między jednostkami. Wystarcza to do stwierdzenia, że ich przechowywanie stanowi ingerencję w prawo do poszanowania życia prywatnego. Możliwość ustalenia tą drogą pochodzenia etnicznego jednostki sprawia, że przechowywanie profilów jest

kwestią tym bardziej delikatną i mogącą stanowić ingerencję w życie prywatne.

5. Odciski palców są nośnikiem unikalnej informacji o jednostce; pozwalają na jej precyzyjną identyfikację w różnych okolicznościach. W konsekwencji ich przechowywanie może naruszać życie prywatne jednostki; jeśli ma miejsce bez zgody zainteresowanej osoby nie może być uznane za neutralne lub nieistotne.
6. Ochrona życia prywatnego (art. 8 EKPC) byłaby niedopuszczalnie osłabiona gdyby pozwolić na wykorzystywanie nowoczesnych metod naukowych w sprawach karnych bez względu na koszty i bez starannego wagi potencjalnych korzyści oraz istotnych interesów związanych z życiem prywatnym. W ramach Rady Europy wyłącznie Anglia, Walia i Północna Irlandia Północna pozwalają na nieograniczone w czasie przechowywanie odcisków palców oraz materiałów DNA jakiegokolwiek osoby bez względu na wiek, w odniesieniu do jakiegokolwiek podlegającego rejestracji przestępstwa (*recordable offence*). W ocenie ETPC silny konsens państw-stron EKPC w tej kwestii zawęża margines oceny państw. Każde państwo, które staje się pionierem w rozwoju nowoczesnych technologii, ponosi szczególną odpowiedzialność w zakresie ustalenia rozsądnej równowagi między konkurencyjnymi interesami. W Anglii i Walii opisane materiały mogą być przechowywane bez ograniczeń czasowych, bez względu na wagę przestępstwa, o popełnienie którego podejrzewa się daną osobę. Ponadto istnieją ograniczone możliwości usunięcia stosownych danych lub zniszczenia materiałów osoby, która została oczyszczona z zarzutów. W szczególności brak przepisów przewidujących niezależną kontrolę zasadności przechowywania danych stosownie do określonych kryteriów, w tym wagi przestępstwa, poprzednich zatrzymań, siły podejrzania wobec danej osoby oraz innych szczególnych okoliczności. Szczególne znaczenie ma ryzyko stygmatyzacji wynikające z faktu, że osoby, które nie zostały uznane za winne popełnienia przestępstwa i korzystają z domniemania niewinności, są traktowane tak samo, jak osoby skazane. Ich dane są bowiem trwale przechowywane tak jak dane osób skazanych. Może to być szczególnie szkodliwe w przypadku nieletnich z uwagi na ich sytuację oraz wagę ich rozwoju i integracji społecznej. Opisane kompetencje władz krajowych do przechowywania odcisków palców, próbek komórkowych i profilów DNA osób podejrzanych, które nie zostały skazane za popełnienie przestępstwa, naruszają rozsądną równowagę między konkurencyjnymi interesami publicznymi i prywatnymi. Skarżone państwo przekroczyło dopuszczalny margines oceny. Przechowywanie danych stanowi nieproporcjonalną ingerencję w prawo skarżących do poszanowania życia prywatnego i nie jest konieczne w społeczeństwie demokratycznym.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24291&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=71839&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

Wyroki ETPC
4 grudnia 2008 r.
sygn. 27058/05 i 31645/04
Dogru przeciwko Francji i Kervanci przeciwko Francji

Sentencja (jednogłośnie):

Brak naruszenia art. 9 EKPC (wolność myśli, sumienia i wyznania)
Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 2 Protokołu nr 1 do EKPC
(prawo do nauki)

Główne tezy uzasadnienia:

1. Wymóg neutralności i bezstronności państwa wyklucza jakąkolwiek kompetencję tego państwa do oceny zasadności wierzeń religijnych ani sposobu ich wyrażania. Pluralizm i demokracja muszą opierać się na dialogu i duchu kompromisu. Wymaga to od jednostek rozmaitych ustępstw w celu zachowania i promowania ideałów i wartości społeczeństwa demokratycznego. Państwo może ograniczać wolność uzewnętrzniania wyznania, w szczególności noszenia chusty islamskiej, jeśli korzystanie ze wspomnianej wolności godzi w ochronę praw i wolności innych osób, porządku i bezpieczeństwa publicznego.
2. Władze krajowe uzasadniały zakaz noszenia chust podczas zajęć wychowania fizycznego poszanowaniem reguł bezpieczeństwa, higieny oraz pilności (obowiązkowości), które obowiązują wszystkich uczniów bez różnicy. Stanowisko władz krajowych, zgodnie z którym noszenie chusty islamskiej nie daje się pogodzić z uprawianiem sportu ze względów bezpieczeństwa lub higieny, nie wydaje się nieracjonalne. Sankcja w postaci wydalenia ze szkoły była wyłącznie konsekwencją odmowy zastosowania się przez skarżące do reguł obowiązujących w szkole, nie zaś ze względu na ich przekonania religijne. W ramach postępowania dyscyplinarnego poszukiwano równowagi między występującymi w sprawie interesami. Postępowanie było objęte gwarancjami, w szczególności możliwością odwołania się do sądu.
3. Sądy krajowe rozpatrujące skargę na decyzję o usunięciu skarżących ze szkoły uznały, że zainteresowane, odmawiając zdjęcia chusty, przekroczyły granice prawa do uzewnętrzniania swoich przekonań religijnych w budynku szkoły. W ocenie ETPC ograniczenie uzewnętrzniania przekonań religijnych miało na celu zachowanie zasady laickości w przestrzeni publicznej szkolnictwa, wyrażonej w orzecznictwie francuskiej Rady Stanu oraz w okólnikach ministerialnych. Ze wskazanych źródeł wynika, że noszenie symbolu religijnego nie jest samo z siebie niezgodne z zasadą laickości w szkolnictwie; może natomiast naruszać wspomnianą zasadę w zależności od okoliczności, w jakich symbol jest noszony, oraz od możliwych konsekwencji noszenia symbolu. Zgodnie z orzecznictwem ETPC do władz krajowych należy, w ramach przysługującego im marginesu oceny, dbanie z ogromną czujnością, aby – przy poszanowaniu pluralizmu i wolności indywidualnej – uzewnętrznianie przez uczniów ich wierzeń religijnych na terenie szkoły nie przekształcało się w manifestację (*un acte ostentatoire*) rodzącą presję i wykluczenie. W ocenie ETPC francuski model laickości wydaje się temu odpowiadać.
4. Sankcja w postaci wydalenia ze szkoły była proporcjonalna do realizowanego celu. Skarżące miały możliwość kontynuowania nauki na odległość.

Linki:

Tekst wyroku:

Dogru przeciwko Francji

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=71833&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24285&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

Kervanci przeciwko Francji

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=71837&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

18

Wyrok ETPC

2 grudnia 2008 r.

sygn. 35831/06

Janicki przeciwko Polsce

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)

Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 2.000 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:

4 lata, 4 miesiące i 20 dni

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24245&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

19

Wyrok ETPC

2 grudnia 2008 r.

sygn. 33176/06

Gulczyński przeciwko Polsce

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)

Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.500 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:

3 lata, 8 miesięcy i 12 dni

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24238&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

20

Wyrok ETPC
2 grudnia 2008 r.
sygn. 20834/02
Marecki przeciwko Polsce

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:

4 lata i 6 miesięcy

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24246&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

21

Wyrok ETPC
2 grudnia 2008 r.
sygn. 18620/03
Juppala przeciwko Finlandii

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 3.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Znęcanie się nad dziećmi (*child abuse*) jest poważnym problemem społecznym. Osoba, która działa w dobrej wierze i sądzi, że czyni to na rzecz dobra dziecka, nie powinna być w strachu przed ściganiem lub pozwaniem w sytuacji, gdy należy zakomunikować służbie zdrowia lub opiece społecznej wątpliwości w kwestii dobra dziecka. Każdy powinien móc wyrazić w dobrej wierze, w ramach stosownej procedury zgłoszeń, podejrzenie o znęcanie się nad dzieckiem w sposób wolny od potencjalnego „efektu mrozącego” (*chilling effect*) skazania karnego albo obowiązku zapłaty odszkodowania lub pokrycia kosztów. Trybunał jest świadomy, że dokuczliwe postępowania sądowe są często wykorzystywane w celu zapewnienia wyższej staranności przy zgłaszaniu władzom podejrzenia znęcania się nad dzieckiem. Jednak ani w postępowaniu krajowym, ani przed ETPC nie podnoszono, że skarżąca, zgłaszając podejrzenia, działała lekkomyślnie, to znaczy nie bacząc na to czy skargi chłopca były uzasadnione. Jedynie w wyjątkowych wypadkach ograniczenie wolności

wypowiedzi w omawianej kwestii może być dopuszczalne w społeczeństwie demokratycznym. Nie wykazano istnienia dostatecznych powodów dla ograniczenia wolności wypowiedzi skarżącej. Skarżąca została uznana winną przestępstwa zniesławienia; nie orzeczono kary, natomiast zobowiązano skarżącą do zapłaty zadośćuczynienia pomówionemu ojcu dziecka i pokrycia kosztów sprawy. Doszło do naruszenia art. 10 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24239&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

22

Wyrok ETPC
2 grudnia 2008 r.
sygn. 2872/02

K.U. przeciwko Finlandii

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego)
Zbędnosc osobnego badania zarzutu naruszenia art. 13 EKPC (prawo do skutecznego
środka odwoławczego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 3.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Istnieją różne sposoby zapewnienia poszanowania życia prywatnego. Charakter obowiązków państwa w tym zakresie zależy od tego, z jakim aspektem życia prywatnego mamy do czynienia w konkretnym wypadku. Choć wybór środków zapewnienia ochrony życia prywatnego przed działaniami innych zasadniczo jest objęty marginesem oceny państwa, to do skutecznego odstraszenia przed popełnianiem groźnych czynów (*effective deterrence against grave acts*), gdy w grę wchodzi podstawowe wartości i istotne aspekty życia prywatnego, wymaga istnienia przepisów karnych.
2. Państwa mają pozytywny obowiązek na gruncie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego) kryminalizacji czynów przeciwko osobie, w tym usiłowania popełnienia takich czynów, oraz wzmocnienia efektu odstraszającego przepisów karnych poprzez efektywne śledztwo i ściganie. W sytuacji zagrożenia fizycznego i moralnego dobra dziecka takie działania mają jeszcze większą wagę.
3. Dane dotyczące 12-letniego skarżącego zostały bez jego wiedzy umieszczone przez nieznaną osobę trzecią w internetowym serwisie randkowym. Możliwość uzyskania przez skarżącego odszkodowania od dostawcy usług internetowych była w ocenie ETPC niewystarczająca. Zarówno interes publiczny, jak i interes ofiar przestępstw wymagają dostępności środka prawnego umożliwiającego zidentyfikowanie i osądzenie rzeczywistego sprawcy przestępstwa (w niniejszej sprawie osoby, która zamieściła ogłoszenie), oraz uzyskanie odszkodowania od sprawcy. Zadaniem prawodawcy krajowego jest stworzenie ram umożliwiających pogodzenie różnych interesów zasługujących na ochronę. W czasie zdarzenia w prawie fińskim brak było stosownych regulacji. Doszło do naruszenia art. 8 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24240&sessionId=21470043&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)